

**ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (ΕΑΔΗΣΥ)**

**1ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ**

Συνεδρίασε στις 17 Μαΐου 2024 με την εξής σύνθεση: Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Πρόεδρος, Αικατερίνη Ζερβού, Μέλος, και Αθηνά Μπουζιούρη, Μέλος – Εισηγήτρια.

-Για να εξετάσει: **α)** την προδικαστική προσφυγή με ημερομηνία 8/4/2024 και Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΕΑΔΗΣΥ 495/11-4-2024 του οικονομικού φορέα με την επωνυμία ... και τον διακριτικό τίτλο ... που εδρεύει στην ... και εκπροσωπείται νόμιμα, και

**β)** την προδικαστική προσφυγή με ημερομηνία 8/4/2024 και με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΕΑΔΗΣΥ 500/11-4-2024 του οικονομικού φορέα με την επωνυμία ... που εδρεύει στην ... και εκπροσωπείται νόμιμα.

**ΚΑΤΑ**

Του ... που εδρεύει στην ... και εκπροσωπείται νόμιμα.

=====

Με τις προδικαστικές προσφυγές, οι προσφεύγουσες ζητούν την ακύρωση της απόφασης της Υπουργού ... με αριθμό πρωτ. 5111/20-3-2024 και με θέμα: «Απόφαση αποδοχής και έγκρισης του ... πρακτικού της αποσφράγισης και αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής - τεχνικών προσφορών στο πλαίσιο της υπ. ... με Α/Α συστήματος ΕΣΗΔΗΣ ... (ΑΔΑΜ: ..., ΑΔΑ: ...) Διακήρυξης ηλεκτρονικού διαγωνισμού κάτω των ορίων, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, όπως αυτή θα προκύψει βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής, για την ανάδειξη αναδόχου με σκοπό τη σύναψη σύμβασης για την παροχή υπηρεσιών καθαρισμού χώρων των κτιρίων που στεγάζεται η ... (... και ...) και η ... (...) του Υπουργείου ...».

-Υπέρ της διατήρησης των προσβαλλόμενων κατά το μέρος τους που έγινε δεκτή η προσφορά τους παρεμβαίνουν: α) η ..., με αίτημα την απόρριψη της

## **Αριθμός απόφασης: 847,848/2024**

πρώτης προδικαστικής προσφυγής, και β) η ... με αίτημα την απόρριψη της δεύτερης προδικαστικής προσφυγής.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια.

Μελέτησε τα σχετικά έγγραφα.

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο.

1. Για την άσκηση των προδικαστικών προσφυγών καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο ποσού 600,00 ευρώ, σύμφωνα με τα άρθρα 363 ν. 4412/2016 και 5 πδ 39/2017 και την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης ποσού 419.354,84 ευρώ, χωρίς δικαίωμα προαίρεσης και ΦΠΑ (κωδικοί ηλεκτρονικών παραβόλων: ... και ...).
2. Με τη Διακήρυξη της αναθέτουσας αρχής με αριθμό πρωτ. ... προκηρύχθηκε ανοικτός ηλεκτρονικός διαγωνισμός για την ανάδειξη αναδόχου της σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού χώρων των κτηρίων στέγασης της .. του Υπουργείου ... και της .... Η Διακήρυξη αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ στις 6/12/2023 (ΑΔΑΜ: ....) και στο ΕΣΗΔΗΣ, μέσω του οποίου διενεργείται ο διαγωνισμός με συστημικό α/α .... Ως κριτήριο ανάθεσης ορίστηκε αυτό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς με βάση τη βέλτιστη σχέση ποιότητας – τιμής. Ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών ορίστηκε η 21η/12/2023.
3. Στον διαγωνισμό συμμετείχαν τρεις (3) οικονομικοί φορείς που κατετάγησαν, σύμφωνα με το Πρακτικό 3 της Επιτροπής Διαγωνισμού, κατά σειρά βαθμολογίας τεχνικής προσφοράς ως εξής: 1) ... (πρώτη προσφεύγουσα) με βαθμό 120, 2) ... με διακριτικό τίτλο ... με βαθμό 114 και γ) ... (δεύτερη προσφεύγουσα) με βαθμό 104,2. Με την προσβαλλόμενη απόφαση της αναθέτουσας αρχής επικυρώθηκε το οικείο πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού και ολοκληρώθηκε το στάδιο ελέγχου και αξιολόγησης των φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικής προσφοράς.
4. Η προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε στους διαγωνιζόμενους στις 20/3/2024, αλλά λόγω παραμετροποίησης του συστήματος εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής, οι οικονομικοί φορείς έλαβαν πρόσβαση σε αυτές στις 29/3/2024.
5. Ο διαγωνισμός, ενόψει του αντικειμένου της σύμβασης (υπηρεσία), της συνολικής εκτιμώμενης αξίας της, χωρίς ΦΠΑ, του χρόνου έναρξης της

## **Αριθμός απόφασης: 847,848/2024**

διαδικασίας ανάθεσης, καθώς επίσης και της νομικής φύσης της αναθέτουσας αρχής υπάγεται στις διατάξεις του ν. 4412/2016. Συνακόλουθα, οι κρινόμενες διαφορές διέπονται από τις διατάξεις του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016 και η ΕΑΔΗΣΥ είναι αρμόδια να εξετάσει τις προδικαστικές προσφυγές, για την άσκηση των οποίων έχουν τηρηθεί οι προϋποθέσεις παραδεκτού, μεταξύ των οποίων και το εμπρόθεσμο.

6. Αμφότερες οι προσφεύγουσες, ως προσφέρουσες που συμμετέχουν παραδεκτά στον διαγωνισμό, ασκούν τις προδικαστικές προσφυγές με έννομο συμφέρον, προβάλλοντας λόγους απόρριψης των προσφορών των λοιπών συμμετεχόντων.

7. Η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε τις προδικαστικές προσφυγές στους θιγόμενους οικονομικούς φορείς στις 11/4/2024 και υπέβαλε τις απόψεις της στις 17/4/2024, νόμιμα και εμπρόθεσμα.

8. Οι παρεμβαίνουσες κατέθεσαν τις παρεμβάσεις τους στις 22/4/2024 νόμιμα και εμπρόθεσμα, καθώς επίσης και με έννομο συμφέρον με αίτημα τη διατήρηση ισχύος της προσβαλλόμενης απόφασης της αναθέτουσας αρχής κατά το μέρος που τις αφορά.

9. Η Διακήρυξη, η οποία συνιστά το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού δεσμεύοντας αμφίδρομα την αναθέτουσα αρχή και τους διαγωνιζόμενους (βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΣΤΕ 1217/2018, σκ. 5, 2434/2017, σκ. 5, 1086/2015, σκ. 5, 4901/2014, σκ. 8, 2551/2013, 5022/2012, 2635/2009, ΕΑ ΣΤΕ 15/2021, 352/2016, 53/2011, 241/2020, Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224/2007, 78/2007, 19/2005 και αποφάσεις 7ου Τμ. Ε.Σ 539/2024, 2106/2021 κ.α.), ορίζει στις κρίσιμες για την επίλυση της παρούσας διαφοράς διατάξεις τα εξής: *«2.2.3.4. Αποκλείεται από τη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης, οικονομικός φορέας σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις: ... (στ) εάν έχει επιδείξει σοβαρή ή επαναλαμβανόμενη πλημμέλεια κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτοντα φορέα ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης που είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία της προηγούμενης σύμβασης, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις ... Εάν στις ως άνω περιπτώσεις (α) έως (θ) η περίοδος αποκλεισμού δεν έχει καθοριστεί με αμετάκλητη απόφαση, αυτή ανέρχεται σε τρία (3) έτη από την ημερομηνία έκδοσης πράξης που*

*βεβαιώνει το σχετικό γεγονός ...*

*2.2.3.7. Οικονομικός φορέας που εμπίπτει σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 2.2.3.1 και 2.2.3.4, εκτός από την περ. β αυτής, μπορεί να προσκομίζει στοιχεία, προκειμένου να αποδείξει ότι τα μέτρα που έλαβε επαρκούν για να αποδείξουν την αξιοπιστία του, παρότι συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού (αυτοκάθαρση). Για τον σκοπό αυτόν, ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι έχει καταβάλει ή έχει δεσμευθεί να καταβάλει αποζημίωση για ζημίες που προκλήθηκαν από το ποινικό αδίκημα ή το παράπτωμα, ότι έχει διευκρινίσει τα γεγονότα και τις περιστάσεις με ολοκληρωμένο τρόπο, μέσω ενεργού συνεργασίας με τις ερευνητικές αρχές, και έχει λάβει συγκεκριμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, καθώς και μέτρα σε επίπεδο προσωπικού κατάλληλα για την αποφυγή περαιτέρω ποινικών αδικημάτων ή παραπτωμάτων. Τα μέτρα που λαμβάνονται από τους οικονομικούς φορείς αξιολογούνται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τις ιδιαίτερες περιστάσεις του ποινικού αδικήματος ή του παραπτώματος. Εάν τα στοιχεία κριθούν επαρκή, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν αποκλείεται από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης. Αν τα μέτρα κριθούν ανεπαρκή, γνωστοποιείται στον οικονομικό φορέα το σκεπτικό της απόφασης αυτής. Οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, με τελεσίδικη απόφαση, σε εθνικό επίπεδο, από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης ή ανάθεσης παραχώρησης δεν μπορεί να κάνει χρήση της ανωτέρω δυνατότητας κατά την περίοδο του αποκλεισμού που ορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Η εξέταση των, κατά τα ανωτέρω, προσκομισθέντων από τον οικονομικό φορέα στοιχείων, για τη διαπίστωση της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων που έλαβε και επικαλείται, θα πραγματοποιηθεί κατά το στάδιο της εξέτασης των δικαιολογητικών κατακύρωσης.*

*2.2.3.8. Η απόφαση για την διαπίστωση της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων κατά την προηγούμενη παράγραφο εκδίδεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 8 και 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016, καθώς και στην υπ' αριθμ. 102080/24-10-2022 (Β'5623/02.11.2022) απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων με θέμα: 'Ρύθμιση θεμάτων σχετικά με την εξέταση επανορθωτικών μέτρων από την Επιτροπή της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016'. Η αναθέτουσα αρχή αποστέλλει στην Επιτροπή εξέτασης επανορθωτικών μέτρων της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 το σχέδιο*

## **Αριθμός απόφασης: 847,848/2024**

της απόφασής της περί της διαπίστωσης της επάρκειας ή μη των ληφθέντων από τον οικονομικό φορέα επανορθωτικών μέτρων, συνοδευόμενο από πλήρη φάκελο που περιλαμβάνει όλα τα σχετικά με την υπόθεση στοιχεία. Το σχέδιο της απόφασης της αναθέτουσας αρχής, μαζί με όλα τα σχετικά με την υπόθεση στοιχεία αποστέλλονται, ηλεκτρονικά στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου [epanorthotika@eaadhsy.gr](mailto:epanorthotika@eaadhsy.gr). Στην περίπτωση που ο οικονομικός φορέας δεν έχει προσκομίσει, με δική του πρωτοβουλία, τα στοιχεία, με τα οποία αποδεικνύονται τα επικαλούμενα μέτρα αυτοκάθαρσης (εκδοθείσες αποφάσεις διοίκησης, αποδεικτικά εξόφλησης προστίμων, αλληλογραφία με αρμόδιες ελεγκτικές αρχές κ.λπ.), η αναθέτουσα αρχή, πριν από τη σύνταξη και αποστολή του σχεδίου απόφασης στην Επιτροπή, υποχρεούται να ζητήσει από τον οικονομικό φορέα την προσκόμισή τους, εντός προθεσμίας που δεν υπερβαίνει τις δέκα (10) ημέρες. Με την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, θεωρείται ότι τα αιτούμενα στοιχεία δεν προσκομίστηκαν. Στην περίπτωση που ο οικονομικός φορέας υποβάλει αίτημα για παράταση της ως άνω προθεσμίας, συνοδευόμενο από έγγραφα, με τα οποία αποδεικνύεται ότι έχει αιτηθεί τη χορήγηση των στοιχείων, η αναθέτουσα αρχή παρατείνει την προθεσμία υποβολής, για όσο χρόνο απαιτηθεί για τη χορήγησή τους από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές. Αν η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι τα στοιχεία που προσκόμισε ο οικονομικός φορέας δεν είναι πλήρη ή απαιτούνται διευκρινίσεις, πριν από την αποστολή του σχεδίου της απόφασής της στην Επιτροπή, καλεί τον οικονομικό φορέα για τη συμπλήρωση των σχετικών στοιχείων ή/και την παροχή διευκρινίσεων, εντός προθεσμίας, που δεν υπερβαίνει τις δέκα (10) ημέρες. Αν ο οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στην πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, το γεγονός αυτό μνημονεύεται στο σχέδιο της απόφασης. Με την επιφύλαξη της επόμενης παραγράφου, δεν εξετάζονται από την Επιτροπή επανορθωτικά μέτρα που επικαλείται ένας οικονομικός φορέας, προκειμένου να αποδείξει την αξιοπιστία του, εφόσον αυτά έχουν ληφθεί μετά την ημερομηνία λήξης υποβολής των προσφορών. Στην περίπτωση αυτή, η αναθέτουσα αρχή δεν τα λαμβάνει υπόψη και δεν τα μνημονεύει στο σχέδιο της απόφασής της που αποστέλλει στην Επιτροπή. Στην περίπτωση που, κατά την υποβολή του ΕΕΕΣ, από τον οικονομικό φορέα, δεν συνέτρεχε στο πρόσωπο του κάποιος από τους λόγους αποκλεισμού της παρ. 1 και της παρ. 4, εκτός από την περ. β' αυτής, του άρθρου 73 του ν. 4412/2016, αλλά η συνδρομή του προέκυψε, κατά τη διάρκεια της

## **Αριθμός απόφασης: 847,848/2024**

παρούσας διαδικασίας (οψιγενής μεταβολή), τα μέτρα αυτοκάθαρσης που επικαλείται, λαμβάνονται υπόψη από την αναθέτουσα αρχή, κατά τη σύνταξη του σχεδίου απόφασής της και εξετάζονται από την Επιτροπή. Οι διαδικαστικές λεπτομέρειες εξέτασης και επανεξέτασης των επανορθωτικών μέτρων ρυθμίζονται αναλυτικά στην ως άνω υπουργική απόφαση. ...

2.2.8.1. Στήριξη στην ικανότητα τρίτων. Οι οικονομικοί φορείς μπορούν, όσον αφορά τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας (της παραγράφου 2.2.5) και τα σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα (της παραγράφου 2.2.6), να στηρίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών τους με αυτούς. ... Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει αν οι φορείς, στις ικανότητες των οποίων προτίθεται να στηριχθεί ο οικονομικός φορέας, πληρούν κατά περίπτωση τα σχετικά κριτήρια επιλογής και εάν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3. Ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να αντικαταστήσει έναν φορέα στην ικανότητα του οποίου στηρίζεται, εφόσον ο τελευταίος δεν πληροί το σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίο συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την σχετική ηλεκτρονική πρόσκληση από την σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, η οποία απευθύνεται στον οικονομικό φορέα μέσω της λειτουργικότητας 'Επικοινωνία' του ΕΣΗΔΗΣ. Ο φορέας που αντικαθιστά φορέα του προηγούμενου εδαφίου δεν επιτρέπεται να αντικατασταθεί εκ νέου.

2.2.9 Κανόνες απόδειξης ποιοτικής επιλογής. Το δικαίωμα συμμετοχής των οικονομικών φορέων και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής τους, όπως ορίζονται στις παραγράφους 2.2.1 έως 2.2.8, κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς δια του ΕΕΕΣ κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2.2.9.1, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών της παραγράφου 2.2.9.2 και κατά τη σύναψη της σύμβασης δια της υπεύθυνης δήλωσης, της περ. δ' της παρ. 3 του άρθρου 105 του ν. 4412/2016. ... Στην περίπτωση που ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.8 της παρούσας, οι φορείς στην ικανότητα των οποίων στηρίζεται υποχρεούνται να αποδεικνύουν, κατά τα οριζόμενα στις παραγράφους 2.2.9.1 και 2.2.9.2, ότι δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της παρούσας και ότι πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής κατά περίπτωση (παράγραφοι 2.2.5 και 2.2.6). ... Στην περίπτωση που ένας οικονομικός φορέας, δηλώνει ότι εμπίπτει σε μία από τις καταστάσεις της παρ. 2.2.3.1 και 2.2.3.4, εκτός από την περ. β' αυτής, για τις

## Αριθμός απόφασης: 847,848/2024

οποίες συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού, **υποχρεούται**, εφόσον επικαλεστεί μέτρα αυτοκάθαρσης για να αποδείξει την αξιοπιστία του, στο σχετικό πεδίο του ΕΕΕΣ, που εμφανίζεται κατόπιν της θετικής απάντησης που έδωσε περί συνδρομής κάποιου από τους ανωτέρω λόγους αποκλεισμού, να δηλώσει: α. εάν τα μέτρα αυτοκάθαρσης, τα οποία έλαβε για τον συγκεκριμένο λόγο αποκλεισμού που έχει δηλώσει στο ΕΕΕΣ, έχουν ήδη κριθεί σε προγενέστερη διαδικασία στην οποία συμμετείχε, βάσει απόφασης που εκδόθηκε από την ίδια ή άλλη αναθέτουσα αρχή, κατόπιν γνωμοδότησης της Επιτροπής εξέτασης επανορθωτικών μέτρων. β. εάν τα μέτρα κρίθηκαν ως επαρκή ή μη επαρκή, επισυνάπτοντας την απόφαση της περ. α με βάση την οποία έχουν κριθεί τα συγκεκριμένα μέτρα αυτοκάθαρσης. Περαιτέρω, δηλώνεται εάν η ως άνω απόφαση έχει καταστεί 'δεσμευτική', με την έννοια ότι, είτε δεν έχουν ασκηθεί τα προβλεπόμενα μέσα έννομης προστασίας είτε ασκήθηκαν και έχει εκδοθεί σχετική απόφαση. γ. στην περίπτωση που τα μέτρα έχουν κριθεί ως μη επαρκή, εάν έχει λάβει πρόσθετα μέτρα αυτοκάθαρσης μετά την ημερομηνία που εκδόθηκε η απόφαση της περ. α και σε περίπτωση που ισχύει το ανωτέρω να προβεί σε ανάλυσή τους, αναγράφοντας υποχρεωτικά και την ημερομηνία κατά την οποία αυτά ελήφθησαν. Ειδικά στην περίπτωση που έχουν συμπεριληφθεί στα έγγραφα της σύμβασης δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού, για τους οποίους δεν έχουν προβλεφθεί πεδία δήλωσης πληροφοριών στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), σχετικά με την λήψη, εκ μέρους των οικονομικών φορέων, επανορθωτικών μέτρων, αυτά θα δηλώνονται (αναφέρονται) στην συμπληρωματική υπεύθυνη δήλωση της παρ. 9, του άρθρου 79 του ν. 4412/2016. ...

2.3.1 Κριτήριο ανάθεσης. Κριτήριο ανάθεσης της Σύμβασης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά: Κ1 Η εμπειρία του διαγωνιζομένου και η Επιτυχής-Ποιοτική συνεργασία σε υπηρεσίες καθαριότητας Δημοσίων ή/και Ιδιωτικών Φορέων κατά την τριετία 2020,2021,2022 και μέχρι την ημερομηνία υποβολής της προσφοράς: 40%. Κ2 Επιτυχής-Ποιοτική συνεργασία στο αντικείμενο της καθαριότητας (Δημοσίων ή/και Ιδιωτικών Φορέων) κατά την τριετία 2020,2021,2022 και μέχρι την ημερομηνία υποβολής της προσφοράς: 20%. Κ3 Τρόπος οργάνωσης της παροχής των υπηρεσιών, της εποπτείας και του ελέγχου των εργαζόμενων. Διαδικασίες και οδηγίες που ακολουθεί η Εταιρεία: 25%. Κ4 Σχέδιο

## **Αριθμός απόφασης: 847,848/2024**

αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών: 15%. ...

2.4.4 Περιεχόμενα Φακέλου 'Οικονομική Προσφορά'/Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών. Η Οικονομική Προσφορά υποβάλλεται αποκλειστικά, επί ποινή απορρίψεως, στον (υπο)φάκελο 'Οικονομική Προσφορά' και συντάσσεται με βάση το αναγραφόμενο στην παρούσα κριτήριο ανάθεσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα I – ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ της διακήρυξης, ήτοι την πλέον συμφέρουσα από οικονομικής άποψης προσφορά όπως αυτή θα προκύψει βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής. Οι τιμές που θα δοθούν θα είναι υποχρεωτικά σε ευρώ και θα υποβληθούν συνολικά για όλες τις κτιριακές εγκαταστάσεις σύμφωνα με το Παράρτημα IV – Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς της παρούσης, όπως αναλύεται παρακάτω. Θα δοθεί μια και μοναδική τιμή, που θα ισούται με το συνολικό κόστος των προσφερόμενων υπηρεσιών άνευ Φ.Π.Α., για το συνολικό Ετήσιο Κόστος για το σύνολο παροχής υπηρεσιών, άνευ Φ.Π.Α. σε ευρώ – αριθμητικώς του πίνακα του Υποδείγματος της Οικονομικής Προσφοράς του Παραρτήματος IV – Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς, της παρούσας. Στο portal [www.promitheus.gov.gr](http://www.promitheus.gov.gr) ο προϋπολογισμός που αναγράφεται είναι χωρίς το δικαιώματα προαίρεσης και ΦΠΑ. Για τα δικαιώματα προαίρεσης ισχύουν τα αναφερόμενα στην παρούσα Διακήρυξη. Ο προσφέρων θα επισυνάψει στον (υπο)φάκελο 'Οικονομική Προσφορά', την ηλεκτρονική οικονομική προσφορά του ψηφιακά υπογεγραμμένη, μαζί με τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία (το έντυπο της οικονομικής προσφοράς συμπληρωμένο σε ευρώ, σύμφωνα με το υπόδειγμα που υπάρχει στο Παράρτημα IV – Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς της παρούσας διακήρυξης) σε μορφή .pdf, καθώς και τα απαιτούμενα επιπρόσθετα οικονομικά στοιχεία, ψηφιακά υπογεγραμμένα. Στην τιμή περιλαμβάνονται οι υπέρ τρίτων κρατήσεις, ως και κάθε άλλη επιβάρυνση, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., για την παροχή των υπηρεσιών στον τόπο και με τον τρόπο που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Οι υπέρ τρίτων κρατήσεις υπόκεινται στο εκάστοτε ισχύον αναλογικό τέλος χαρτοσήμου και στην επ' αυτού εισφορά υπέρ ΟΓΑ, ανά περίπτωση. Οι προσφερόμενες τιμές είναι σταθερές καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης και δεν αναπροσαρμόζονται. Ως απαράδεκτες θα απορρίπτονται προσφορές στις οποίες: α) δεν δίνεται τιμή σε ΕΥΡΩ ή καθορίζεται σχέση ΕΥΡΩ



## **Αριθμός απόφασης: 847,848/2024**

προς ξένο νόμισμα, β) δεν προκύπτει με σαφήνεια η προσφερόμενη τιμή, με την επιφύλαξη του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 και γ) η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της σύμβασης που καθορίζεται και τεκμηριώνεται από την αναθέτουσα αρχή στην παρούσα διακήρυξη. 2.4.4.1. Στοιχεία του άρθρου 68 του Ν. 3863/2010 (Α΄-115), όπως τροπ. με το άρθρο 22 του Ν. 4144/2013 (Α΄-88): Οι οικονομικοί φορείς πρέπει, επί ποινή αποκλεισμού, να αναφέρουν – εξειδικεύουν σε χωριστό κεφάλαιο, των προσφορών τους, εκτός των λοιπών, τα κάτωθι στοιχεία (στοιχεία του άρθρου 68 παρ1 του Ν. 3863/2010 (Α΄-115), όπως τροπ. με το άρθρο 22 του Ν. 4144/2013 (Α΄-88): 1. Τον αριθμό των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο. 2. Τις ημέρες και τις ώρες εργασίας. 3. Τη συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι, αντίγραφο της οποίας (συλλογικής σύμβασης) οφείλουν να επισυνάπτουν (οι πάροχοι) στην προσφορά τους. 4. Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές των αυτών εργαζομένων. 5. Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά. 6. Τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο – εργαζόμενο. Τα στοιχεία (1), (2), (3) και (6) υποβάλλονται, υποχρεωτικώς και στην ‘ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ’, ενώ όλα τα στοιχεία (1) έως (6), υποβάλλονται, υποχρεωτικώς, στην ‘ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ’, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος ΙV. Επισημαίνεται ότι τα ανωτέρω στοιχεία όπως δηλωθούν στην προσφορά θα συμπεριληφθούν στη Σύμβαση και θα πρέπει να είναι σύμφωνα με τις απαιτήσεις. Η Οικονομική Προσφορά συντάσσεται με βάση το αναγραφόμενο στην παρούσα κριτήριο ανάθεσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρούσα διακήρυξη.

2.4.6. Λόγοι απόρριψης προσφορών. Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) η οποία αποκλίνει από απαραίτους όρους περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, ή δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται στην παρούσα και συγκεκριμένα στις παραγράφους 2.4.1 (Γενικοί όροι υποβολής προσφορών), 2.4.2. (Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών), 2.4.3. (Περιεχόμενο φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς), 2.4.4. (Περιεχόμενο φακέλου οικονομικής προσφοράς, τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών), 2.4.5. (Χρόνος ισχύος προσφορών), 3.1. (Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών), 3.2 (Πρόσκληση υποβολής

## **Αριθμός απόφασης: 847,848/2024**

δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου) της παρούσας, β) η οποία περιέχει ατελείς, ελλιπείς, ασαφείς ή λανθασμένες πληροφορίες ή τεκμηρίωση, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που περιέχονται στο ΕΕΕΣ, εφόσον αυτές δεν επιδέχονται συμπλήρωσης, διόρθωσης, αποσαφήνισης ή διευκρίνισης ή, εφόσον επιδέχονται, δεν έχουν αποκατασταθεί από τον προσφέροντα, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας, σύμφωνα το άρθρο 102 του ν. 4412/2016 και την παρ. 3.1.2.1 της παρούσας διακήρυξης ...

3.1.2.1. Μετά την κατά περίπτωση ηλεκτρονική αποσφράγιση των προσφορών η Αναθέτουσα Αρχή προβαίνει στην αξιολόγηση αυτών, μέσω των αρμόδιων πιστοποιημένων στο ΕΣΗΔΗΣ οργάνων της, εφαρμοζόμενων κατά ταλοίπα των κειμένων διατάξεων. Η αναθέτουσα αρχή, τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητά από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Η συμπλήρωση ή η αποσαφήνιση ζητείται και γίνεται αποδεκτή υπό την προϋπόθεση ότι δεν τροποποιείται η προσφορά του οικονομικού φορέα και ότι αφορά σε στοιχεία ή δεδομένα, των οποίων είναι αντικειμενικά εξακριβώσιμος ο προγενέστερος χαρακτήρας σε σχέση με το πέρας της καταληκτικής προθεσμίας παραλαβής προσφορών. Τα ανωτέρω ισχύουν κατ' αναλογίαν και για τυχόν ελλείπουσες δηλώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι βεβαιώνουν γεγονότα αντικειμενικώς εξακριβώσιμα. ... β) Στη συνέχεια η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει αρχικά στον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και εν συνεχεία στην αξιολόγηση και βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών των προσφερόντων, των οποίων τα δικαιολογητικά συμμετοχής έκρινε πλήρη. Η αξιολόγηση και βαθμολόγηση γίνονται σύμφωνα με τα σχετικώς προβλεπόμενα στον ν.4412/2016 και τους όρους της παρούσας. Η διαδικασία αξιολόγησης ολοκληρώνεται με την καταχώριση σε πρακτικό των προσφερόντων, των αποτελεσμάτων του ελέγχου και της αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής, των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών, της βαθμολόγησης των αποδεκτών

## **Αριθμός απόφασης: 847,848/2024**

τεχνικών προσφορών με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης των παραγράφων 2.3.1 και 2.3.2 της παρούσας. Τα αποτελέσματα των εν λόγω σταδίων ('Δικαιολογητικά Συμμετοχής' & 'Τεχνική Προσφορά' επικυρώνονται με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου της αναθέτουσας αρχής, η οποία κοινοποιείται στους προσφέροντες, εκτός από όσους αποκλείστηκαν οριστικά δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016, μέσω της λειτουργικότητας της 'Επικοινωνίας' του ΕΣΗΔΗΣ. Μετά από την έκδοση και κοινοποίηση της ανωτέρω απόφασης, οι προσφέροντες λαμβάνουν γνώση των λοιπών συμμετεχόντων στη διαδικασία και των στοιχείων που υποβλήθηκαν από αυτούς. Κατά της εν λόγω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3.4 της παρούσας. ...

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – Αναλυτική Περιγραφή Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου της Σύμβασης.** Αντικείμενο της σύμβασης είναι η παροχή υπηρεσιών καθαρισμού χώρων των κτιρίων που στεγάζεται η ... (...) και η ... (...) του Υπουργείου ..., για το χρονικό διάστημα από 1-1-2024 έως 31-12-2024. **ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ:** 150.000,00€ για την ανάθεση όλων των κάτωθι υπηρεσιών. Η παρούσα σύμβαση δεν υποδιαιρείται σε τμήματα. ... **A. Κτίριο που στεγάζεται η ... του Υπουργείου ... (...)** ... **Ωράριο απασχόλησης:** - Πρωινή απασχόληση: Ένα (1) τουλάχιστον άτομο από 6.00 πμ. έως 14.00 μμ. ... - Πρωινή απασχόληση: Ένα (1) τουλάχιστον άτομο από 6.00 πμ. έως 9.00 πμ. ... - Πρωινή απασχόληση: Πέντε (5) τουλάχιστον άτομα από 06.00 πμ. έως 08.00 πμ. ... - Απογευματινή απασχόληση: Ένα (1) τουλάχιστον άτομο από 12.00 μμ. έως 15.00 μμ. ... **B. Κτίριο που στεγάζεται η ... του Υπουργείου ... (...)** ... **Ωράριο απασχόλησης:** - Πρωινή απασχόληση: Ένα (1) τουλάχιστον άτομο από 7.00 πμ. έως 13.00 μμ. ... - Πρωινή απασχόληση: Δύο (2) τουλάχιστον άτομα από 08.00 πμ. έως 11.00 πμ. ... - Πρωινή απασχόληση: Τέσσερα (4) τουλάχιστον άτομα από 08.00 πμ. έως 10.00 πμ. ... - Απογευματινή απασχόληση: Ένα (1) τουλάχιστον άτομο από 12.00 μμ. έως 15.00 μμ. ... **Γ. Κτίριο που στεγάζεται η ... (...)** ... **Χρόνος απασχόλησης:** Τρεις (3) ώρες ημερησίως κατ' ελάχιστον: Θα παρέχονται κατ' ελάχιστον τρεις (3) ώρες ημερησίως εργασίες καθαρισμού από Δευτέρα έως Παρασκευή, και ώρες 13.00 – 16.00 μμ. Σε περίπτωση ανάγκης θα υπάρχει δυνατότητα απασχόλησης στο κτίριο της ... του Υπουργείου κατά τις παραπάνω ώρες, σύμφωνα με τις οδηγίες της υπηρεσίας».

**10.** Με τον πρώτο λόγο της πρώτης προδικαστικής προσφυγής και τον πρώτο λόγο της δεύτερης προδικαστικής προσφυγής, αμφότερες οι προσφεύγουσες ζητούν την ακύρωση της προσβαλλόμενης ως προς την αποδοχή της προσφοράς του οικονομικού φορέα ... για τον λόγο ότι, κατά τους ισχυρισμούς τους, έχει δηλώσει αριθμό εργαζομένων μικρότερο από τον απαιτούμενο από τη Διακήρυξη και την εργατική νομοθεσία. Ειδικότερα, οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι ο ... δηλώνει ότι θα απασχολήσει δεκατρία (13) άτομα, κατά παράβαση των όρων του Παραρτήματος Ι της Διακήρυξης σύμφωνα με τους οποίους οι διαγωνιζόμενοι υποχρεούνται να απασχολούν κατά την εκτέλεση της σύμβασης τουλάχιστον οκτώ (8) άτομα για καθένα από τα κτήρια Α' και Β' και τουλάχιστον ένα (1) άτομο για το κτήριο Γ', δηλαδή συνολικά δέκα επτά (17) άτομα.

**11.** Επιπρόσθετα, η πρώτη προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, σε κάθε περίπτωση, η δήλωση του ... ότι θα εκτελέσει τη σύμβαση με δεκατρείς (13) εργαζόμενους παραβιάζει την εργατική νομοθεσία, διότι ο μοναδικός τρόπος να καλυφθούν οι ανάγκες του προγράμματος με αυτόν τον αριθμό εργαζομένων θα ήταν με διακεκομμένο ωράριο. Ειδικότερα, η πρώτη προσφεύγουσα ισχυρίζεται τα εξής: *«ο μοναδικός τρόπος να καλυφθούν οι ανάγκες του προγράμματος με 13 άτομα θα ήταν με την παροχή διακεκομμένου ωραρίου. Για παράδειγμα, στο κτίριο Α, το άτομο που θα απασχοληθεί στο ωράριο 06:00-09:00 να απασχοληθεί και στο ωράριο 12:00-15:00 άρα να απασχοληθούν 7 άτομα στο κτίριο Α. Αντίστοιχα στο κτίριο Β κάποιο άτομο που θα απασχοληθεί 08:00-11:00 να απασχοληθεί και στις 12:00-15:00 άρα να απασχοληθούν 7 άτομα στο κτίριο Β. Ακόμα και υπό την παραδοχή ότι το κτίριο Γ θα καλυφθεί από κάποιο από τα υπόλοιπα άτομα, χωρίς να προσμετράται σε αυτό ο απαιτούμενος χρόνος μετάβασης, προκύπτει ότι το πρόγραμμα εργασίας δεν μπορεί να καλυφθεί με 13 άτομα συνολικά. Ωστόσο και η παραδοχή ότι με την μερική απασχόληση των εργαζομένων θα μπορέσει να καλύψει τις ανάγκες του προγράμματος, απασχολώντας το προσωπικό του με μερική απασχόληση, ο φορέας δεν συμμορφώνεται με τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Ειδικότερα, κατ' άρθρο 106 παράγραφο 7 του Π.Δ. 80/2022 ορίζεται ότι: 'Αν η μερική απασχόληση έχει καθοριστεί με ημερήσιο ωράριο μικρότερης διάρκειας από το κανονικό, η παροχή της συμφωνημένης εργασίας των μερικώς απασχολούμενων πρέπει να είναι συνεχόμενη και να παρέχεται μία φορά την ημέρα. Η διάταξη του προηγούμενου*

## Αριθμός απόφασης: 847,848/2024

εδαφίου δεν εφαρμόζεται στους οδηγούς αυτοκινήτων μεταφοράς μαθητών, νηπίων και βρεφών και στους συνοδούς αυτών που εργάζονται στα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια, στους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς και στα νηπιαγωγεία, καθώς και στους καθηγητές που εργάζονται στα φροντιστήρια ξένων γλωσσών και μέσης εκπαίδευσης.' Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 56 του ν.4808/2021 προβλέπεται ότι: 'Οι εργαζόμενοι που απασχολούνται κατά πλήρες ημερήσιο, αλλά διακεκομμένο ωράριο για όλες ή μερικές ημέρες της εβδομάδας, δικαιούνται αναπαύσεως, ενδιαμέσως μεταξύ των τμημάτων του ωραρίου τους, που δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρεις (3) ώρες.' Με βάση τις ανωτέρω διατάξεις, προκύπτει ότι απαγορεύεται η απασχόληση του εργαζομένου με διακεκομμένο ωράριο αν η απασχόλησή του δεν είναι πλήρης (σύνολο δηλαδή 40 ώρες την εβδομάδα). Επίσης σε περίπτωση 'σπαστού' ωραρίου απαγορεύεται η δεύτερη περίοδος εργασίας μέσα στην ημέρα να εκκινεί αν δεν μεσολαβήσουν 3 ώρες από την λήξη της πρώτης. Στα παραπάνω παραδείγματα και υποθετικές περιπτώσεις που φαίνεται να ακολούθησε ο ... για την απομείωση του κατ'ελάχιστον προσφερόμενου προσωπικού των 17 ατόμων σε 13 άτομα διαπιστώνουμε ότι και οι δύο ως άνω απαρέγκλιτες διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας καταστρατηγούνται. Στο 1ο παράδειγμα η απασχόληση είναι 6ωρη και όχι 8ωρη, άρα η απασχόληση είναι μερική και όχι πλήρης και στο 2ο παράδειγμα το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί είναι 1 ώρα και όχι 3 χωρίς καν να κάνουμε μνεία για το πόσες ώρες θα μεσολαβήσουν για την απασχόληση εργαζομένων στο κτίριο Γ. Ως εκ τούτου, ακόμη και σε αυτή την περίπτωση η τεχνική προσφορά του καθίσταται απορριπτή και πλημμελώς κρίθηκε ως αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή, καθιστάμενης της απόφασής της ακυρωτέας».

**12.** Από τους προπαρατεθέντες όρους της Διακήρυξης προβλέπονται μόνο οι ώρες εργασίας και τα άτομα που απαιτούνται ημερησίως για την παροχή των υπό ανάθεση υπηρεσιών σε καθένα από τα κτήρια της αναθέτουσας αρχής, αλλά δεν προκύπτει υποχρέωση των διαγωνιζομένων να απασχολήσουν συγκεκριμένο αριθμό εργαζομένων (πράγμα που θα σήμαινε και συγκεκριμένο καθεστώς απασχόλησης, πλήρους ή μερικής, που επίσης δεν προβλέπεται από τη Διακήρυξη). Περαιτέρω, από τη διατύπωση των προπαρατεθέντων όρων του Παραρτήματος Ι δεν ορίζεται υποχρεωτικά ότι πρέπει να απασχολούνται τα ίδια άτομα στα ίδια κτήρια. Επομένως, εναπόκειται στην επιλογή του

## **Αριθμός απόφασης: 847,848/2024**

διαγωνιζόμενου οικονομικού φορέα να διαμορφώσει την προσφορά του για το σύνολο του προσωπικού που δηλώνει ότι θα απασχολήσει, η οποία καθίσταται απορριπτέα μόνον εφόσον δεν είναι σύμφωνη με τις απαιτήσεις της Διακήρυξης. Τούτο δε διότι αποτελεί σύμφυτο χαρακτηριστικό της επιχειρηματικής δράσης που αναπτύσσουν οι οικονομικοί φορείς στο πεδίο των δημοσίων διαγωνισμών και της ελευθερίας να καταστρώνουν κατά τρόπο ανταγωνιστικό την οικονομική προσφορά τους, ήτοι καλύτερο για τα συμφέροντα της αναθέτουσας αρχής που προκηρύσσει τον διαγωνισμό (πρβλ. ΔΕφΘεσ/νίκης 171/2023, σκ. 20).

**13.** Στην προκείμενη περίπτωση, ο ... δήλωσε στην προσφορά του (αρχείο «38\_ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΘΡΟΥ 68\_signed»), τα εξής: «α) Ο Συνολικός αριθμός εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο υπό ανάθεση έργο είναι 13 (δεκατρείς), καθώς και οι ημέρες και ώρες εργασίας των ατόμων είναι οι εξής: Α. Κτίριο που στεγάζεται η ... του Υπουργείου ... (...) Είκοσι τέσσερις (24) ώρες ημερησίως : Θα παρέχονται είκοσι τέσσερις (24) ώρες καθημερινής καθαριότητας από Δευτέρα έως Παρασκευή. - Πρωινή απασχόληση: Ένα (1) άτομο από 6.00 πμ. έως 14.00 μμ. - Πρωινή απασχόληση: Ένα (1) άτομο από 6.00 πμ. έως 9.00 πμ. - Πρωινή απασχόληση: Πέντε (5) άτομα από 06.00 πμ. έως 08.00 πμ. - Απογευματινή απασχόληση: Ένα (1) άτομο από 12.00 μμ. έως 15.00 μμ. Β. Κτίριο που στεγάζεται η ... του Υπουργείου ... (...) Είκοσι τρεις (23) ώρες ημερησίως: Θα παρέχονται είκοσι τρεις (23) ώρες καθημερινής καθαριότητας από Δευτέρα έως Παρασκευή. - Πρωινή απασχόληση: Ένα (1) άτομο από 07.00 πμ. έως 13.00 μμ. - Πρωινή απασχόληση: Δύο (2) άτομα από 08.00 πμ. έως 11.00 πμ. - Πρωινή απασχόληση: Τέσσερα (4) άτομα (εκ των 5 του ανωτέρου κτιρίου) από 08.00 πμ. έως 10.00 πμ. - Απογευματινή απασχόληση: Ένα (1) άτομο από 12.00 μμ. έως 15.00 μμ. Γ. Κτίριο που στεγάζεται η ... (...): Ένα (1) άτομο τρεις (3) ώρες ημερησίως. Θα παρέχονται τρεις (3) ώρες ημερησίως εργασίες καθαρισμού από Δευτέρα έως Παρασκευή, και ώρες 13.00 – 16.00 μμ».

**14.** Με τα δεδομένα αυτά και ενόψει όσων έγιναν δεκτά παραπάνω, ο ... προσδιόρισε νόμιμα και σύμφωνα με τη Διακήρυξη τον αριθμό των απαιτούμενων εργαζομένων για την παροχή των υπό ανάθεση υπηρεσιών, όπως αυτές περιγράφονται στους προπαρατεθέντες όρους του Παραρτήματος Ι της Διακήρυξης, σε δεκατρία (13) άτομα ημερησίως, τέσσερα (4) από τα οποία

## **Αριθμός απόφασης: 847,848/2024**

θα παρέχουν την εργασία τους για δύο (2) ώρες ημερησίως (06:00-08:00) στο κτήριο Α' (...) και για δύο (2) ώρες ημερησίως (08:00-10:00) στο παρακείμενο κτήριο Β' (...), απορριπτομένων των αντίθετων ισχυρισμών της πρώτης και της δεύτερης προσφεύγουσας.

**15.** Απορριπτέοι είναι, επίσης, και οι προπαρατεθέντες ισχυρισμοί της πρώτης προσφεύγουσας ότι η προσφορά του ... παραβιάζει την εργατική νομοθεσία, διότι βασίζονται σε υποθετικά σενάρια απασχόλησης (απασχόληση ενός ατόμου στο κτήριο Α' τις ώρες 06:00-09:00 και 12:00-15:00 ή στο κτήριο Β' τις ώρες 08:00-11:00 και 12:00-15:00) που δεν βρίσκουν έρεισμα στα στοιχεία της προσφοράς του, σύμφωνα με τα οποία τέσσερα (4) από τα δεκατρία (13) άτομα θα παρέχουν την εργασία τους ανά δύο (2) διαδοχικά δίωρα στα παρακείμενα κτήρια της ... του Υπουργείου στην οδό .... Κατά συνέπεια, **ο πρώτος λόγος της πρώτης προδικαστικής προσφυγής και ο πρώτος λόγος της δεύτερης προδικαστικής προσφυγής πρέπει να απορριφθούν.**

**16.** Με τον **δεύτερο λόγο της πρώτης προδικαστικής προσφυγής** η ... ζητά την ακύρωση της προσβαλλόμενης κατά το μέρος που έκανε δεκτή την προσφορά της παρεμβαίνουσας ..., παρά το γεγονός ότι αυτή στηρίχτηκε για την πλήρωση των κριτηρίων τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας στον τρίτο οικονομικό φορέα ..., στο ΕΕΕΣ του οποίου δηλώθηκαν περιστατικά που στοιχειοθετούν λόγο αποκλεισμού του άρθρου 2.2.3.4.στ' της Διακήρυξης, ενώ τα μέτρα αυτοκάθαρσης που έχει λάβει έχουν ήδη κριθεί ανεπαρκή από την αρμόδια Επιτροπή, πράγμα που δεν δηλώθηκε στο ΕΕΕΣ. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι από το ΕΕΕΣ του τρίτου οικονομικού φορέα προκύπτει ότι αυτός έχει υποπέσει κατά την τελευταία τριετία σε τουλάχιστον επτά (7) παραβάσεις συμβατικών υποχρεώσεων εξαιτίας των οποίων του έχουν επιβληθεί κυρώσεις, ενώ, επιπλέον, δηλώθηκαν και σχετικά επανορθωτικά μέτρα. Ωστόσο, η μεν αναθέτουσα αρχή δεν ακολούθησε τη διαδικασία του άρθρου 73 παρ. 9 ν. 4412/2016 για την αξιολόγηση της επάρκειας των επανορθωτικών μέτρων, ο δε τρίτος δεν δήλωσε, όπως όφειλε, εάν έχει κριθεί ή όχι η επάρκειά τους στο πλαίσιο προηγούμενης διαγωνιστικής διαδικασίας. Κατά τους ισχυρισμούς, μάλιστα, της προσφεύγουσας, τα μέτρα αυτοκάθαρσης του τρίτου έχουν ήδη κριθεί ανεπαρκή, σύμφωνα με την γνωμοδότηση της αρμόδιας Επιτροπής του άρθρου 73 παρ. 9 ν. 4412/2016 με αριθμό 18Γ/2023, η οποία δεσμεύει και την προκείμενη αναθέτουσα αρχή.

## **Αριθμός απόφασης: 847,848/2024**

**17.** Η παρεμβαίνουσα ... προβάλλει ότι ο τρίτος οικονομικός φορέας ... δήλωσε στο ΕΕΕΣ του πραγματικά γεγονότα που συνέτρεχαν εις βάρος του, χωρίς αυτό να συνεπάγεται ότι στοιχειοθετείται άνευ ετέρου ο λόγος αποκλεισμού της σοβαρής ή επαναλαμβανόμενης πλημμέλειας του άρθρου 73 παρ. 4 περ. στ' ν. 4412/2016. Κατά τους ισχυρισμούς της, η συνδρομή του λόγου αποκλεισμού έπρεπε να διαπιστωθεί από την αναθέτουσα αρχή, πράγμα που δεν συνέβη, όπως προκύπτει και από τις απόψεις της ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ. Ισχυρίζεται, περαιτέρω, η παρεμβαίνουσα ότι μόνο στην περίπτωση αυτή, η αναθέτουσα αρχή θα όφειλε να ακολουθήσει τη διαδικασία του άρθρου 73 παρ. 7-9 ν. 4412/2016. Εξάλλου, η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι η προσκόμιση από την προσφεύγουσα της αρνητικής γνώμης της Επιτροπής του άρθρου 73 παρ. 9 ν. 4412/2016 με αριθμό 18Γ/2023, την οποία παρέλειψε ο τρίτος δανείζων οικονομικός φορέας να δηλώσει στο ΕΕΕΣ του, δεν οδηγεί άνευ ετέρου στον αποκλεισμό του τρίτου οικονομικού φορέα, άλλα έπρεπε να ζητηθούν διευκρινίσεις, ώστε να διαπιστωθεί εάν έχουν ληφθεί πρόσθετα μέτρα αυτοκάθαρσης.

**18.** Από τον συνδυασμό των προπαρατεθεισών διατάξεων του άρθρου 2.2.6 και 2.2.8.1 της Διακήρυξης προκύπτει ότι για την παραδεκτή συμμετοχή στον διαγωνισμό οι οικονομικοί φορείς όφειλαν να πληρούν, μεταξύ άλλων, το κριτήριο τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας του άρθρου 2.2.6.1 της Διακήρυξης σχετικά με την εμπειρία. Σύμφωνα δε με το άρθρο 2.2.8.1 της Διακήρυξης, οι διατάξεις του οποίου αντιστοιχούν προς αυτές του άρθρου 78 ν. 4412/2016, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να στηρίζονται στις ικανότητες τρίτων φορέων ως προς το επίμαχο κριτήριο της εμπειρίας. Σε αυτή την περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή επαληθεύει, μεταξύ άλλων, τη μη συνδρομή στο πρόσωπο του τρίτου λόγων αποκλεισμού. Εναπόκειται, δηλαδή, στην αναθέτουσα αρχή, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, να ελέγξει, την συνδρομή των κρίσιμων προϋποθέσεων συμμετοχής, εξακριβώνοντας τις πληροφορίες που περιέχονται κατ' αρχήν στο ΕΕΕΣ των τρίτων, διαδικασία που διενεργείται υπό τους όρους που ισχύουν για τους ίδιους τους διαγωνιζόμενους και η οποία ενδέχεται να καταλήξει στην αντικατάσταση των μη πληρούντων τις προϋποθέσεις συμμετοχής τρίτων οικονομικών φορέων (ΟΛΣΤΕ 1819/2020, σκ. 25, ΕΑ ΣΤΕ 15/2021, σκ. 17).

**19.** Περαιτέρω, από τον συνδυασμό των προπαρατεθεισών διατάξεων των



## **Αριθμός απόφασης: 847,848/2024**

άρθρων 2.2.3.4.στ', 2.2.3.7, 2.2.3.8., 2.2.8.1, 2.2.9.1 της Διακήρυξης προκύπτουν τα εξής: α) η αναθέτουσα αρχή ανήγαγε σε υποχρεωτικό τον λόγο αποκλεισμού του άρθρου 73 παρ. 4 περ. στ' ν. 4412/2016, ο οποίος συνίσταται στη σοβαρή ή επαναλαμβανόμενη πλημμέλεια κατά την εκτέλεση προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης που είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία της, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις, β) για την προαπόδειξη της μη συνδρομής του λόγου αποκλεισμού οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται, σύμφωνα με το άρθρο 2.2.9.1 της Διακήρυξης που επαναλαμβάνει τις ρυθμίσεις των άρθρων 79 και 104 ν. 4412/2016, να υποβάλουν συμπληρωμένο το ΕΕΕΣ παρέχοντας όλες τις αναγκαίες πληροφορίες, ήτοι τα σχετικά πραγματικά γεγονότα και στοιχεία που ενδεχομένως εμπίπτουν στους λόγους αποκλεισμού (ΕΑ ΣτΕ 204/2019, 40/2019 κ.α.), γ) εφόσον ο οικονομικός φορέας έχει λάβει μέτρα αυτοκάθαρσης για την αποκατάσταση της αξιοπιστίας του, οφείλει επίσης να τα παραθέσει στο οικείο πεδίο του ΕΕΕΣ, δηλώνοντας, επίσης, κατά τη ρητή απαίτηση του άρθρου 2.2.3.8 της Διακήρυξης, εάν η επάρκεια των συγκεκριμένων μέτρων αυτοκάθαρσης έχουν ήδη αξιολογηθεί σε προηγούμενο διαγωνισμό, κατόπιν γνωμοδότησης της αρμόδιας Επιτροπής του άρθρου 73 παρ. 9 ν. 4412/2016, εάν κρίθηκαν ως επαρκή ή μη και, στην περίπτωση που κρίθηκαν ως ανεπαρκή, εάν έχουν ληφθεί πρόσθετα μέτρα, δ) οι παρεχόμενες στο ΕΕΕΣ πληροφορίες αξιολογούνται, σύμφωνα με το άρθρο 3.1.2.1.β' της Διακήρυξης, κατά το στάδιο ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής, ε) εφόσον συντρέχει λόγος κίνησης της διαδικασίας αξιολόγησης της επάρκειας δηλωθέντων επανορθωτικών μέτρων του άρθρου 73 παρ. 8 ν. 4412/2016, αυτή πραγματοποιείται, σύμφωνα με το άρθρο 2.2.3.7 της Διακήρυξης, κατά το στάδιο εξέτασης των δικαιολογητικών κατακύρωσης και στ) οι προϋποθέσεις δήλωσης των απαιτούμενων στοιχείων σχετικά με τη συνδρομή ή μη λόγων αποκλεισμού και ελέγχου των σχετικών δηλώσεων από την αναθέτουσα αρχή ισχύουν τόσο για τους συμμετέχοντες όσο και για τους τρίτους, στις ικανότητες των οποίων αυτοί στηρίζονται.

**20.** Στην προκείμενη περίπτωση, η συμμετέχουσα ... δήλωσε με το ΕΕΕΣ της ότι στηρίζεται στις ικανότητες του τρίτου οικονομικού φορέα ... για την πλήρωση του κριτηρίου εμπειρίας και υπέβαλε με τον φάκελο δικαιολογητικών συμμετοχής το ΕΕΕΣ του παραπάνω οικονομικού φορέα (αρχείο «1.espd-

## Αριθμός απόφασης: 847,848/2024

response-v2 (4).pdf»). Στο ΕΕΕΣ η ... απάντησε θετικά στο ερώτημα εάν έχει υποστεί πρόωρη καταγγελία προηγούμενης δημόσιας σύμβασης ή της έχουν επιβληθεί αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις σε σχέση με την εν λόγω προηγούμενη σύμβαση και παρέθεσε, μεταξύ άλλων τα εξής: «Κατά την εκτέλεση των σχετικών συμβάσεων στην εταιρεία μας έχουν επιβληθεί οι κάτωθι ποινικές ρήτρες για τις οποίες : α) Χώρων Μονάδων Περιοχής ... (ATA - 1ου ΑΚΕ -110ΠΜ - ΕΚΑΕ - 140ΣΕΠΗΠ - ΔΑΚ), με τις υπ' αριθ: ΑΔΑ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ: ... β) ΓΝ ... με το υπ' αριθ. Πρωτ. 34 /29-12-2020, γ) Υπουργείου ... , με τις υπ' αριθ.. ΑΔΑ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ : ΑΔΑ: ... δ) ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ... , με τις υπ' αριθ.. ΑΔΑ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ : ΑΔΑ : .... ε) την 06/06/2022 κοινοποιήθηκε στην εταιρεία μας η υπ' αριθ. 23/3-6-22 (Θέμα 1ο) απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Γενικού Νοσοκομείου ..., δυνάμει της οποίας αποφασιστική η επιβολή ποινικής ρήτρας. ... ζ) Δυνάμει της με αρ. πρωτ. Κ.Γ./... 24122/22-9-2022 απόφασης του Αερολιμενάρχη του Κρατικού Αερολιμένα ... επιβλήθηκε στην εταιρεία μας πρόστιμο για μη παροχή υπηρεσιών καθαρισμού στον ... από 22-08-2022 έως την 31-08-2022, καθώς επίσης δυνάμει της με αριθμ. πρωτ. Κ.Γ./... 27037/31-10-2022 απόφασης του ίδιου φορέα επιβλήθηκε στην εταιρεία μας πρόστιμο για μη παροχή υπηρεσιών καθαρισμού στον ... από 1-09-2022 έως την 15-09-2022. ... Επίσης την υπ' αριθμ. Πρωτ. 15260 απόφαση Δ.Σ. του ... κατά της οποίας έχει ασκηθεί νομίμως ενδικοφανή προσφυγή υπ' αριθμ. πρωτ. 18453/09-06-2023».

**21.** Περαιτέρω, η ... απάντησε θετικά στο ερώτημα του ΕΕΕΣ εάν έχει λάβει μέτρα αυτοκάθαρσης που να αποδεικνύουν την αξιοπιστία της παρά την ύπαρξη σχετικού λόγου αποκλεισμού δηλώνοντας, μεταξύ άλλων, τη σύσταση τον Νοέμβριο του 2022 Τμήμα Αξιολόγησης Προσωπικού και τις αρμοδιότητές του, την εξόφληση των προστίμων, την χορήγηση βεβαιώσεων καλής εκτέλεσης για τις προηγούμενες δημόσιες συμβάσεις, την λειτουργία από το 2021 ηλεκτρονικού παρουσιολογίου, μέτρα αναδιάρθρωσης του οργανογράμματός της, εκπαίδευσης και ελέγχου του προσωπικού. Ωστόσο, η ... δεν παρείχε στο ΕΕΕΣ της καμία πληροφορία σχετικά με την αξιολόγηση της επάρκειας των μέτρων αυτοκάθαρσης στο πλαίσιο προηγούμενου διαγωνισμού, δεν δήλωσε εάν αυτά έχουν κριθεί ή όχι επαρκή, μετά από γνώμη της αρμόδιας Επιτροπής και τέλος, εάν έχει λάβει πρόσθετα μέτρα από τυχόν προηγούμενη κρίση περί ανεπάρκειας των μέτρων αυτοκάθαρσης.

## **Αριθμός απόφασης: 847,848/2024**

**22.** Με το παραπάνω περιεχόμενο, το ΕΕΕΣ του τρίτου οικονομικού φορέα, στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται η παρεμβαίνουσα για την πλήρωση του κριτηρίου εμπειρίας του άρθρου 2.2.6 της Διακήρυξης, δεν είναι σύμφωνο με τις προπαρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 2.2.9.1 της Διακήρυξης που επιβάλλουν ρητά και με σαφήνεια την υποχρέωση παροχής των παραπάνω πληροφοριών σχετικά με την προηγούμενη αξιολόγηση της επάρκειας των δηλωθέντων από τον οικονομικό φορέα επανορθωτικών μέτρων. Η παράλειψη της ... να δηλώσει τις επίμαχες ρητά απαιτούμενες πληροφορίες δεν μπορεί να συμπληρωθεί με τη διαδικασία του άρθρου 102 ν. 4412/2016, όπως αβάσιμα προβάλλει η παρεμβαίνουσα. Και τούτο, διότι, κατά την έννοια των οικείων διατάξεων του άρθρου 102 ν. 4412/2016, όπως αυτές ερμηνεύθηκαν από τα αρμόδια Δικαστήρια και μετά την τροποποίησή τους με τις διατάξεις του άρθρου 42 . 4782/2022 (βλ. ΣτΕ 1894/2022, 1553/2022, 725/2022), είναι επιτρεπτή, μετά από πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, η συμπλήρωση ή διευκρίνιση νομίμως κατ' αρχήν υποβληθεισών πληροφοριών, όχι όμως και η υποβολή για πρώτη φορά στοιχείων που απαιτούνταν ρητά από τη Διακήρυξη (βλ. ΣτΕ 1894/2022, 2514/2022, σκ. 22, απόφαση ΔΕΕ μειζ. της 7.9.2021, C-927/19, Klairėdos regiono atliekų tvarkymo centras, σκ. 93, με την οποία ερμηνεύεται το ισχύον άρθρο 56 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, ΔΕφΑθ 614/2022, σκ. 14 in fine). Συνεπώς, στην προκείμενη περίπτωση συντρέχει λόγος απόρριψης του τρίτου οικονομικού φορέα που εξετάζεται στο παρόν στάδιο του διαγωνισμού, κατά το οποίο ελέγχεται, σύμφωνα με το άρθρο 3.1.2.1.β' της Διακήρυξης, η πληρότητα των δικαιολογητικών συμμετοχής.

**23.** Απορριπτέοι είναι οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας ότι η παράλειψη του τρίτου οικονομικού φορέα να δηλώσει τις πληροφορίες προϋποθέτει την κατάγνωση εκ μέρους της αναθέτουσας αρχή του οικείου λόγου αποκλεισμού. Και τούτο, διότι - πέραν του ότι στην προκείμενη περίπτωση η συνδρομή του επίμαχου λόγου αποκλεισμού προκύπτει από την προσκομισθείσα από την προσφεύγουσα γνώμη της Επιτροπής - η τήρηση της υποχρέωσης των οικονομικών φορέων να δηλώνουν εάν η επάρκεια των δηλούμενων επανορθωτικών μέτρων έχει αποτελέσει αντικείμενο αξιολόγησης σε προηγούμενη διαγωνιστική διαδικασία επιβάλλεται ρητά από τις προπαρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 2.2.9.1 της Διακήρυξης σε κάθε περίπτωση που δηλώνονται στο ΕΕΕΣ τέτοια μέτρα (βλ. ΔΕφΠάτρας 53/2024,

## **Αριθμός απόφασης: 847,848/2024**

ΕΑΔΗΣΥ 1944/2023, 1673/2023 που αφορούν σε όμοια παράλειψη του ίδιου οικονομικού φορέα). Επομένως, στην προκειμένη περίπτωση το μόνο κρίσιμο στοιχείο προς αξιολόγηση θα ήταν η τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων, την οποία, όμως, η ... δεν δήλωσε στο ΕΕΕΣ της, ούτε η παρεμβαίνουσα επικαλείται τη λήψη τέτοιων μέτρων με την παρέμβασή της. Τέλος, απορριπτέοι ως αλυσιτελείς είναι οι προβαλλόμενοι από την παρεμβαίνουσα ισχυρισμοί περί μη συνδρομής του λόγου αποκλεισμού σχετικά με το σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, αφού ο επίμαχος λόγος αποκλεισμού αφορά στη σοβαρή επαναλαμβανόμενη πλημμέλεια.

**24.** Ωστόσο, ο κρινόμενος λόγος τη προδικαστικής προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως προς τους ισχυρισμούς που αφορούν στην παράλειψη της αναθέτουσας αρχής να κινήσει τη διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας των επανορθωτικών μέτρων από την Επιτροπή του άρθρου 73 παρ. 9 ν. 4412/2016, διότι, σύμφωνα με το άρθρο 2.2.3.7 της Διακήρυξης, η εξέταση των στοιχείων του φακέλου προσφοράς για την επάρκεια ή μη των επανορθωτικών μέτρων που έλαβε και επικαλείται ο οικονομικός φορέας πραγματοποιείται κατά το στάδιο της εξέτασης των δικαιολογητικών κατακύρωσης. Κατά συνέπεια, οι παραπάνω ισχυρισμοί είναι απορριπτέοι, διότι προβάλλονται πρόωρα.

**25.** Κατόπιν των παραπάνω, εφόσον στο ΕΕΕΣ του τρίτου οικονομικού φορέα, στις ικανότητες του οποίου στηρίχτηκε η παρεμβαίνουσα ..., δεν παρασχέθηκαν οι απαιτούμενες πληροφορίες, **ο δεύτερος λόγος της πρώτης προδικαστικής προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός**, η προσβαλλόμενη να ακυρωθεί και η υπόθεση να αναπεμφθεί στην αναθέτουσα αρχή, προκειμένου αυτή να ασκήσει την αρμοδιότητά της, σύμφωνα με τα άρθρα 2.2.8.1 της Διακήρυξης και 78 παρ. 1 ν. 4412/2016, και να καλέσει την παρεμβαίνουσα να αντικαταστήσει τον τρίτο οικονομικό φορέα, στις ικανότητες του οποίου στηρίχτηκε για την πλήρωση του κριτηρίου επιλογής του άρθρου 2.2.6 της Διακήρυξης.

**26.** Με τον **δεύτερο λόγο της δεύτερης προδικαστικής προσφυγής** η ... ζητά την ακύρωση της προσβαλλόμενης, διότι η βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών δεν αιτιολογείται νόμιμα, αφού οι βαθμοί δεν συνοδεύονται από λεκτική αιτιολογία. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι από το οικείο πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού και την προσβαλλόμενη απόφαση λείπει παντελώς οποιαδήποτε λεκτική διατύπωση με αναφορά στα στοιχεία που

## **Αριθμός απόφασης: 847,848/2024**

λήφθηκαν υπόψη, ώστε να βαθμολογηθούν οι τεχνικές προσφορές και να καταταγούν πρώτη η ..., δεύτερος ... και τρίτη η ...

**27.** Η αναθέτουσα αρχή προβάλλει με τις απόψεις της τα εξής: «*B. Η εταιρεία, ..., διαπιστώθηκε ότι ως προς τα κριτήρια 1 και 2 υπερτερούσε κατά πολύ τόσο ως προς τον αριθμό των συμβάσεων όσο και προς το χρονικό διάστημα που κάλυπταν οι συμβάσεις, καθώς και στον αριθμό του απασχολούμενου προσωπικού και στην αξία εκτέλεσης των συμβάσεων. Ως εκ τούτου, έλαβε τη μέγιστη βαθμολογία των 120 βαθμών στα εν λόγω κριτήρια. Γ. Όσον αφορά την εταιρία ..., διαπιστώθηκε ότι το χρονικό διάστημα των συμβάσεων, ο αριθμός αυτών, ο αριθμός του απασχολούμενου προσωπικού και η αξία εκτέλεσης αυτών υπολείπονταν από τις αντίστοιχες που διέθετε η εταιρεία ..., αλλά υπερτερούσε από τις αντίστοιχες της εταιρείας ... Ως εκ τούτου για τα κριτήρια 1 και 2 έλαβε την βαθμολογία των 110 βαθμών αντιστοίχως. Τέλος, αναφορικά με τα κριτήρια 3 και 4 σας γνωρίζουμε τα εξής: Η Επιτροπή εξέτασε τα αντίστοιχα δικαιολογητικά των υποψηφίων αναδόχων και αποφάνθηκε ότι για όλους υπερκαλύπτονται οι όροι των τεχνικών προδιαγραφών και συνεπώς έλαβαν 120 βαθμούς (το μέγιστο) για τα συγκεκριμένα κριτήρια. Ειδικά για τον ισχυρισμό (σελ. 13 της προσφυγής) ότι ο οικονομικός φορέας ... δεν πληροί το κριτήριο 4, διότι δεν προσκόμισε περιγραφή και μεθοδολογία αντιμετώπισης 'έκτακτων αναγκών', η Επιτροπή αποφάνθηκε ότι τα υποβληθέντα αρχεία του 30B\_ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΤΑΚΤΩΝ - ΠΛΑΝΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑΣ\_signed, 30\_Σχέδιο Έκτακτων Αναγκών\_signed και 29\_ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ\_signed, υπερκαλύπτουν τα διαλαμβανόμενα στο κριτήριο 4».*

**28.** Το άρθρο 86 ν. 4412/2016 ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής: «1. Με την επιφύλαξη των εθνικών διατάξεων νόμου ή διοικητικών πράξεων σχετικά με την τιμή ορισμένων αγαθών ή την αμοιβή ορισμένων υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές βασίζουν την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. ... 10. Η αναθέτουσα αρχή διευκρινίζει στα έγγραφα της σύμβασης τη σχετική στάθμιση που προσδίδει σε καθένα από τα κριτήρια που έχουν επιλεγεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, εκτός εάν αυτό καθορίζεται μόνο βάσει της τιμής. Η στάθμιση αυτή μπορεί να εκφράζεται με την πρόβλεψη περιθωρίου διακύμανσης με το κατάλληλο μέγιστο εύρος. Εάν δεν είναι δυνατή η στάθμιση για αντικειμενικούς λόγους, η αναθέτουσα αρχή επισημαίνει τα

## **Αριθμός απόφασης: 847,848/2024**

*κριτήρια με φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας. ... 11. Το άθροισμα των σχετικών συντελεστών βαρύτητας των κριτηρίων αξιολόγησης, εκφρασμένων σε ποσοστό επί τοις εκατό, ανέρχεται σε κάθε περίπτωση σε 100. Η βαθμολόγηση και κατάταξη των τεχνικών προσφορών γίνεται, σύμφωνα με τον τύπο:  $T = \sigma_1 \chi K_1 + \sigma_2 \chi K_2 + \dots + \sigma_n \chi K_n$ , όπου 'σν' είναι ο συντελεστής βαρύτητας, 'Κν' η βαθμολογία του κριτηρίου αξιολόγησης και U η συνολική βαθμολογία της τεχνικής προσφοράς και ισχύει  $\sigma_1 + \sigma_2 + \dots + \sigma_n = 1$ . Κάθε κριτήριο αξιολόγησης βαθμολογείται αυτόνομα με βάση τα στοιχεία της προσφοράς. Η βαθμολόγηση πρέπει να είναι πλήρως και ειδικά αιτιολογημένη και να περιλαμβάνει υποχρεωτικά, εκτός από τη βαθμολογία, και τη λεκτική διατύπωση της κρίσης ανά κριτήριο».*

**29.** Σύμφωνα με το άρθρο 2.3 της Διακήρυξης κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης είναι η πλέον συμφέρουσα οικονομική προσφορά με βάση τη βέλτιστη σχέση ποιότητας – τιμής. Από τις διατάξεις του άρθρου αυτού, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 86 ν.4412/2016 και τις εφαρμοστέες στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων, συνάγεται ότι, όταν ως κριτήριο ανάθεσης επιλέγεται αυτό της πλέον συμφέρουσας προσφοράς βάσει σχέσης ποιότητας – τιμής, για τον εντοπισμό της συμφερότερης προσφοράς αξιολογούνται οι τεχνικές προσφορές των διαγωνιζόμενων με βάση τα οριζόμενα στην οικεία διακήρυξη κριτήρια.

**30.** Περαιτέρω, η αξιολόγηση και βαθμολόγηση των προσφορών πρέπει, κατά ρητή πρόβλεψη του άρθρου 86 παρ. 11 ν. 4412/2016, να είναι ειδικά και εμπειριστατωμένα αιτιολογημένα με βάση τα κριτήρια αυτά. Η ειδική αιτιολογία, πέραν του ότι επιβάλλεται για λόγους διαφάνειας, είναι απαραίτητη προκειμένου να γίνονται αντιληπτοί από τους οικονομικούς φορείς οι λόγοι της κατάταξής τους κατά σειρά βαθμολόγησης, ώστε να μπορούν να εκφράσουν και τις τυχόν αντιρρήσεις τους επ' αυτών, καθώς επίσης και να καθίσταται εφικτός ο έλεγχος από τα αρμόδια όργανα - όπως στην προκειμένη υπόθεση η ΕΑΔΗΣΥ κατά την εξέταση προδικαστικής προσφυγής - της νομιμότητας της οικείας απόφασης της αναθέτουσας αρχής (πρβλ. ΣτΕ 2641/2011, ΔΕφΘεσ/νίκης 86/2018 κ.α.).

**31.** Ειδικότερα, απαιτείται να αναφέρονται στο οικείο πρακτικό, έστω και συνοπτικά, τα συγκεκριμένα στοιχεία και τα κατ' ιδίαν χαρακτηριστικά των

## **Αριθμός απόφασης: 847,848/2024**

τεχνικών προσφορών που συνιστούν πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματά τους, δηλαδή σημεία συγκριτικής υπεροχής ή υστέρησης κάθε προσφοράς έναντι των υπολοίπων, τα οποία ανταποκρίνονται στα κριτήρια βαθμολόγησης και λήφθηκαν υπόψη κατά την αξιολόγηση των προσφορών. Επιπλέον, η διαφορά στη βαθμολογία των διαγωνιζομένων πρέπει να αντιστοιχεί σε έστω κατ' ελάχιστο διαφορετική λεκτική διατύπωση της αξιολόγησης των προσφορών τους. Η απλή, μάλιστα, αναφορά λεκτικών χαρακτηρισμών και η παράθεση της διατύπωσης των νόμιμων κριτηρίων δεν συνιστά νόμιμη αιτιολογία (ΕΛΣυν Μειζ 854/2017, σκ. 8).

**32.** Η μη τήρηση των ως άνω απαιτήσεων καθιστά πλημμελή τη διαδικασία αξιολόγησης και βαθμολόγησης, και ως εκ τούτου επιφέρει ακυρότητα της οικείας απόφασης της αναθέτουσας αρχής (βλ. ΕΛΣυν Μειζ. 7μ 854/2017, σκ. 8, VI Τμ. 511/2020, 734, 979/2019, Κλ. Στ' 399/2019 κ.α.). Περαιτέρω, κατά την εξέταση συναφών διαφορών, η ΕΑΔΗΣΥ έχει αρμοδιότητα, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις των άρθρων 347 παρ. 1 περ. β', 360 παρ. 1 και 367 παρ. 1 και 2 ν. 4412/2016 και 18 πδ 39/2017 (Κανονισμός Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών), να εκφέρει κρίση για τη νομιμότητα και πληρότητα της αιτιολογίας της εκάστοτε προσβαλλόμενης απόφασης της αναθέτουσας αρχής, κατά το πληττόμενο σκέλος αυτής, καθώς επίσης και για την τήρηση των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας των οργάνων της αναθέτουσας αρχής κατά την αξιολόγηση και βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών, χωρίς να απαιτείται, κατά την κατ' ουσία εξέταση των λόγων της προδικαστικής προσφυγής, η ΕΑΔΗΣΥ να εκφέρει το πρώτον τεχνική κρίση και να διενεργήσει πρωτογενή τεχνικό έλεγχο επί των προσφορών των διαγωνιζομένων, ενέργειες που ανάγονται αποκλειστικά στις αρμοδιότητες της αναθέτουσας αρχής (πρβλ. ΔΕφΘες/νίκης Ν72/2021, σκ. 13, Ν25/2020).

**33.** Στην προκείμενη περίπτωση, με το Πρακτικό 3 με ημερομηνία 4/3/2024 η Επιτροπή Διαγωνισμού προέβη στην αξιολόγηση και βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών των τριών (3) διαγωνιζόμενων οικονομικών φορέων παραθέτοντας στον οικείο πίνακα τους βαθμούς της για κάθε κριτήριο ξεχωριστά και τη συνολική βαθμολογία κάθε μίας από τις τεχνικές προσφορές, ήτοι βαθμολογία 120 για την πρώτη προσφεύγουσα ..., βαθμολογία 114 για τον ... και βαθμολογία 104,2 για την δεύτερη προσφεύγουσα ... Στο παραπάνω πρακτικό, το οποίο επικυρώθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση της

## **Αριθμός απόφασης: 847,848/2024**

αναθέτουσας αρχής, η Επιτροπή Διαγωνισμού δεν παρέθεσε καμία λεκτική αιτιολόγηση της βαθμολογίας και, πολύ περισσότερο, δεν αιτιολόγησε τους χορηγηθέντες βαθμούς ανά κριτήριο, όπως ρητά απαιτείται από την προπαρατεθείσα διάταξη του άρθρου 86 παρ. 11 ν. 4412/2016. Με το περιεχόμενο αυτό, η προσβαλλόμενη είναι μη νόμιμη, διότι δεν περιέχεται σε αυτήν η απαιτούμενη από την παραπάνω διάταξη λεκτική διατύπωση της κρίσης της Επιτροπής Διαγωνισμού ανά κριτήριο βαθμολόγησης.

**34.** Περαιτέρω, τέτοια κρίση δεν παρατέθηκε, ούτε με τις προπαρατεθείσες απόψεις της αναθέτουσας αρχής, απορριπτομένων των αντίθετων ισχυρισμών της παρεμβαίνουσας. Ειδικότερα, η αναθέτουσα αρχή με τις απόψεις της ανέφερε γενικόλογα ότι η ... υπερερούσε ως προς τα κριτήρια Κ1 και Κ2 1 και 2 παραθέτοντας τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση των κριτηρίων αυτών, σύμφωνα με τη Διακήρυξη, χωρίς, όμως, αναφορά στα συγκεκριμένα στοιχεία της προσφοράς της που δικαιολογούν τη βαθμολόγησή της με τον ανώτατο βαθμό 120 και στοιχειοθετούν την υπεροχή της έναντι των λοιπών διαγωνιζόμενων. Ομοίως, η αναθέτουσα αρχή αναφέρει ότι η προσφορά του ... υπολείπεται ως προς τα αξιολογούμενα με τα Κριτήρια Κ1 και Κ2 στοιχεία της IFS, ενώ υπερερούσε της ..., χωρίς, όμως, καμία αναφορά στα στοιχεία των φακέλων που στηρίζουν την κρίση αυτή, και μάλιστα ανά κριτήριο βαθμολόγησης.

**35.** Τέλος, ως προς τα κριτήρια Κ3 και Κ4, η αναθέτουσα αρχή ανέφερε με τις απόψεις της ότι όλοι οι διαγωνιζόμενοι τα υπερέκλυπταν και, για τον λόγο αυτό, έλαβαν τον μέγιστο βαθμό 120. Ο ισχυρισμός αυτός, πέραν από ανακριβής, αφού η ... έλαβε στο κριτήριο Κ3 βαθμό 100, και όχι 120, δεν συνιστά και νόμιμη αιτιολογία της βαθμολογίας, αφού δεν αναφέρονται, έστω συνοπτικά, τα στοιχεία των προσφορών που υπερεκλύπτουν τις απαιτήσεις της Διακήρυξης, ούτε αιτιολογούνται οι βαθμοί ανά κριτήριο. Επομένως, η αναθέτουσα αρχή δεν αιτιολόγησε πλήρως και ειδικώς τη βαθμολογία των τεχνικών προσφορών, ούτε με την προσβαλλόμενη, ούτε με τις απόψεις της, καθόσον δεν έγινε αναφορά, έστω συνοπτική (ή ακόμα και μονολεκτική), στα στοιχεία των τεχνικών προσφορών των διαγωνιζομένων που αποτέλεσαν αυτοτελώς, αλλά και σε σύγκριση με τα αντίστοιχα στοιχεία των λοιπών τεχνικών προσφορών, τη βάση για τη βαθμολόγηση και την κατάταξη των τεχνικών προσφορών. Κατά συνέπεια, **ο δεύτερος λόγος της δεύτερης προδικαστικής προσφυγής**



**πρέπει να γίνει δεκτός.**

**36.** Κατόπιν των παραπάνω, οι κρινόμενες προδικαστικές προσφυγές πρέπει να γίνουν μερικώς δεκτές, οι παρεμβάσεις να απορριφθούν και να οριστεί η επιστροφή των καταβληθέντων παραβόλων στις προσφεύγουσες.

**Για τους λόγους αυτούς**

Δέχεται εν μέρει την πρώτη προδικαστική προσφυγή.

Δέχεται εν μέρει τη δεύτερη προδικαστική προσφυγή.

Απορρίπτει τις παρεμβάσεις.

Ακυρώνει την προσβαλλόμενη και αναπέμπει στην αναθέτουσα αρχή, κατά το σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή των παραβόλων σε αμφότερες τις προσφεύγουσες.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 17 Μαΐου 2024 και εκδόθηκε στις 6 Ιουνίου 2024, στην Αθήνα.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ**  
**ΙΩΑΝΝΗΣ-ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΛΚΙΑΣ**

**Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ**  
**ΓΕΩΡΓΙΟΣ-ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ**  
**Α/Α ΚΥΡΙΑΚΗ ΧΑΡΙΤΟΥ**